

Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 11 april 2017, nr. 17054505, houdende tijdelijke vrijstelling op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, pruim en druif tegen suzuki-fruitvlieg (Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, pruim en druif tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*), 2017)

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

Handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu;

Gelet op artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309);

BESLUIT:

Artikel 1

Tijdelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt verleend voor het gebruik van Tracer ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, pruim en druif tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*).

Artikel 2

De vrijstelling is slechts van toepassing indien de gebruiksvoorschriften in de bijlage bij dit besluit worden nageleefd.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking:

- in de onbedekte teelt van kers met ingang van 15 mei 2017 en vervalt op 31 augustus 2017;
- in de onbedekte teelt van pruim met ingang van 15 juni 2017 en vervalt op 30 september 2017;
- in de onbedekte teelt van druif met ingang van 1 augustus 2017 en vervalt op 28 november 2017.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, pruim en druif tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*), 2017.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,
R.P. van Brouwershaven
directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na dagtekening van dit besluit digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via 'mijn.rvo.nl'. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Bij een digitaal bezwaarschrift stuurt u een kopie van dit besluit mee als pdf-bestand of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van dit besluit mee met uw bezwaarschrift.

Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over uw bezwaarschrift, kijk dan op de website: mijn.rvo.nl. of bel: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

BIJLAGE: WETTELIJK GEBRUIKSVOORSCHRIFT TRACER (12567 N)

Wettelijk Gebruiksvoorschrift

Toegestaan is uitsluitend het professionele gebruik als insecticide door middel van een gewasbehandeling in de volgende toepassingsgebieden (volgens Definitielijst toepassingsgebieden versie 2.0, Ctgb juni 2011) onder de vermelde toepassingsvoorwaarden

Toepassingsgebied	Te bestrijden organisme	Dosering (middel) per toepassing	Maximale dosering (middel) per toepassing	Maximaal aantal toepassingen per teeltcyclus	Minimum interval tussen toepassingen in dagen	Veiligheidsstermijn in dagen
Kers (onbedekt)	suzuki-fruitvlieg	0,02%	200 ml/ha	2	7	7
Pruim (onbedekt)	suzuki-fruitvlieg	0,02%	200 ml/ha	2	7	7
Druif (onbedekt)	suzuki-fruitvlieg	0,02%	160 ml/ha	4	7	14

Toepassingsvoorwaarden

Om in het water levende organismen en niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van kersen, pruimen en druif uitsluitend toegestaan wanneer gebruik wordt gemaakt van één van de volgende maatregelen:

- Venturidoppen (minimaal 90% driftreducerend) met ventilatorstand 'laag' in combinatie met éénzijdige bespuiting van de laatste bomenrij in de richting van het perceel met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 4,5 meter;
- een Wannerspuit met reflectieschermen en venturidoppen (minimaal 90% driftreducerend) (Lechler ID 90-015C) met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 4,5 meter;
- een KWH k1500-3R2 VLOS 3-rijenspuit met variabele luchtondersteuning en minimaal 90% driftreducerende spuitdoppen en ventilatorstand 'laag' in de eerste 20 meter grenzend aan het oppervlaktewater met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 3 meter;
- KWH Mistral spuit met VLBS en minimaal 90% driftreducerende spuitdoppen en lage luchtondersteuning gecombineerd met toerental van 400 rpm, met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 3 meter.

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen (onbedekte teelten). Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

TOELICHTING

1 Algemeen

Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en nr. 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309) (hierna: Verordening (EG) nr. 1107/2009) en artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) maken het mogelijk in bijzondere omstandigheden tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om een niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel binnen Nederland te brengen, op de markt te brengen, voorhanden te hebben of te gebruiken.

Tijdelijke vrijstelling kan worden verleend als een maatregel nodig blijkt voor een gecontroleerd en beperkt gebruik ter beheersing van een noodsituatie die op geen enkele andere redelijke manier te bestrijden is.

2 Adviezen

2.1 Noodsituatie

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van een noodsituatie.

Gevaar

Sinds komt 2013 de suzuki-fruitvlieg door heel Nederland voor. Dit is gebleken uit een landelijk monitoringsnetwerk waarbij op verschillende locaties suzuki-fruitvliegen werden aangetroffen, onder andere in kers en pruim.

Kers:

De larven van de suzuki-fruitvlieg voeden zich met het vruchtvlees waardoor snel rot ontstaat in de geoogste kersen. Zelfs bij een geringe aantasting is de economische schade groot, omdat er nultolerantie is voor de afzet voor aangetaste vruchten. Vanaf juni kan de suzuki-fruitvlieg kers aantasten waardoor eventuele schade later in het teeltseizoen zal optreden.

Pruim:

De aantasting door suzuki-fruitvlieg van pruim waarbij larven in de vruchten zitten geeft, met name in de late oogsten, vruchtuival. De oogst start half juli en loopt door tot en met half september, populatieopbouw kan ook plaatsvinden in de andere waarden zoals kleinfruit, die eerder rijpe vruchten dragen dan de pruim. In 2015 was er forse schade aan pruimen. Afnemers besloten tijdens het seizoen Nederlandse pruimen uit het assortiment te halen, met een forse prijsval tot gevolg.

Druif:

In september 2014 werd de suzuki-fruitvlieg voor het eerst een probleem in de druiventeelt. Aantasting door suzuki-fruitvlieg vindt plaats wanneer de druiven rijpen, van augustus tot oktober. Vraat van larven in druiven veroorzaakt azijn. De vruchten worden door de larve beschadigd waarna ook andere insecten die azijn veroorzaken de druif aantasten. De beschadigde druiven zijn ook gevoelig voor een aantasting door grauwe schimmel *Botryotinia fuckeliana*. De druiven worden bruin en rotten weg. Zo kan een hele oogst mislukken. Trossen met beschadigde druiven (en azijngeur) moeten tijdens de oogst worden uitgesorteerd en vernietigd. Een aantasting kan zich ook pas openbaren tijdens de vinificatie.

Schade in de teelt van rode druif geeft een opbrengstverlies van 15–100%. Indien 20% of meer van de druiven is aangetast, is het niet meer mogelijk om goede wijn te maken. Wanneer minder dan 20% van de vruchten is aangetast kunnen aangetaste vruchten meestal worden uitgesorteerd, maar er treedt dan wel opbrengstverlies op. In witte (inclusief gris) druiven ligt het verlies in opbrengst rond 15%.

Alternatieven

Niet-chemisch

In 2014 is een meerjarig onderzoek gestart, gericht op de ontwikkeling van een integrale strategie voor de beheersing van de suzuki-fruitvlieg in de Nederlandse tuinbouw.

Er zijn geen advies- of waarschuwingssystemen beschikbaar voor suzuki-fruitvlieg.

Op dit moment wordt praktijkervaring opgedaan met het inzetten van boomgaarden en wijngaarden met insectengaas. Het moment van aantasting kan door inzetten worden verlaagd, waardoor de aantasting uiteindelijk lager uitkomt. De fijnmazige netten veroorzaken een hogere luchtvochtigheid, waardoor in teelt van druiven problemen met de schimmel *Botrytis* kunnen ontstaan. Bij zoete kersen is inzetten een perspectiefvolle optie, die in de praktijk steeds meer wordt toegepast. Inzetten van zure kersen en pruimen is niet rendabel. Inzetten niet overal toegestaan als gevolg van ruimtelijke ordeningsregelingen.

Er zijn nog geen natuurlijke vijanden die in de praktijk kunnen worden ingezet.

Kers

Het verwijderen van aangetaste vruchten als preventieve maatregel is niet mogelijk omdat de aantasting slecht zichtbaar is. Vroeg oogsten en koelen kan bij een beginnende aantasting nog een verkoopbaar product opleveren, maar gaat ten koste van de kwaliteit en kwantiteit. Wanneer geen gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet, loopt de schade aan het einde van het oogstseizoen bij late rassen op tot 100%.

Pruim

Tijdens het oogsten en sorteren worden aangetaste vruchten verwijderd vanwege rotvorming. Bij hoge aantastingpercentages stoppen de telers met oogsten.

Hygiëne (alle rijpe en oogstrijpe vruchten verwijderen) en vroeg oogsten zijn beperkt inzetbaar. In de grote bomen lukt het niet om alle vruchten te oogsten.

Vroeg oogsten en koelen kan bij een beginnende aantasting nog een verkoopbaar product opleveren, maar gaat ten koste van de kwaliteit en kwantiteit. Wanneer geen gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet, loopt de schade aan het einde van het oogstseizoen bij late rassen op tot 100%.

Druif

Hygiënische maatregelen kunnen worden genomen door het verwijderen van druivenafval uit de wijngaard, geen composthoop in de buurt van de wijngaard aan te leggen en bij de oogst aangetaste vruchten te vernietigen.

Vrij hangende trossen (verwijderen van bladeren) en een kort gemaaid ondergrond zorgen voor minder schaduw en vocht, waardoor de suzuki-fruitvlieg zich minder makkelijk kan vestigen.

Chemisch

In de onbedekte teelt van kers en pruim is een gewasbehandeling met thiacloprid toegelaten voor de bestrijding van bladluizen en groene appelwants met een veiligheidstermijn van 14 dagen. Dit middel heeft slechts een beperkte werking tegen suzuki-fruitvlieg. De minimum interval tussen twee bespuitingen is 60 dagen, bovendien geldt een veiligheidstermijn van 14 dagen, waardoor het slechts 1 maal inzetbaar is.

In de onbedekte teelt van kers, pruim en druif is een gewasbehandeling met spirotetramat toegelaten ter bestrijding van bladluizen en mag alleen na de bloei worden ingezet. De veiligheidstermijn voor kers en pruim is 21 dagen. Het heeft een systemische werking, waarbij het essentieel is dat het op een groeiend gewas wordt toegepast, in kers en pruim is dat in de eerste maand na de bloei. Door de lange veiligheidstermijn is dit middel geen afdoende alternatief voor de bestrijding van suzuki-fruitvlieg in de oogstperiode van kers en pruim. Tijdens de rijpingsperiode van druiven is de groei van het gewas beperkt. Het middel heeft geen dodende werking op larven van de suzuki-fruitvlieg.

In de teelt van kersen is een gewasbehandeling met acetamiprid met een veiligheidstermijn van 14 dagen toegelaten ter bestrijding van kersenvlieg. De effectiviteit tegen suzuki-fruitvlieg is onvoldoende.

In de onbedekte teelt van pruim en druif is een middel op basis van chlorantraniliprole toegelaten ter bestrijding van rupsen. Het middel is echter weinig effectief tegen de suzuki-fruitvlieg.

In de onbedekte teelt van druif is een middel op basis van indoxacarb toegelaten ter bestrijding van rupsen. Dit middel heeft slechts een beperkte werking tegen de larven van de suzuki-fruitvlieg. Hetzelfde geldt voor middelen op basis van *Bacillus thuringiensis*.

Ook middelen op basis van *Beauveria bassiana* toegelaten in druif werken onvoldoende tegen suzuki-fruitvlieg.

Bijzondere omstandigheden

De werkzame stof spinosad staat op de lijst van goedgekeurde werkzame stoffen van Verordening (EG) nr. 1107/2009. Het middel Tracer op basis van spinosad is sinds 2004 toegelaten in Nederland in diverse teelten. Na herregistratie van de huidige toelating van het middel Tracer streeft de toelatinghouder naar een toelating in Nederland voor druiven en steenfruit, waartoe pruim en kers behoren. De herregistratieaanvraag is voorzien in 2017. Tracer is daarmee niet beschikbaar in 2017 voor de onbedekte teelt van kers, pruim en druif.

Conclusie

De NVWA komt tot volgende conclusies:

- een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van kers, pruim en druif is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk;
- een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van kers, pruim en druif in Nederland wordt bedreigd door onvoldoende bestrijding van suzuki-fruitvlieg;
- er is perspectief voor de toelating van een middel op basis van spinosad in de onbedekte teelt van kers, pruim en druif waardoor een kortstondig noodverband gerechtvaardigd is. Voor de gevraagde vrijstellingsperiode is het middel niet beschikbaar.

De tijdelijke vrijstelling van Tracer voor het bestrijden van suzuki-fruitvlieg in de onbedekte teelt van kers, pruim en van druif voldoet aan de criteria voor een noodsituatie.

2.2 Risicobeoordeling

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van aanvaardbare risico's.

Humane toxiciteit

Voldoet aan de eisen.

Volksgezondheid

Voldoet aan de eisen.

Gedrag in het milieu

Voldoet aan de eisen.

Ecotoxiciteit

Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende restrictiezinnen:

Om in het water levende organismen en niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van kersen, pruimen en druif uitsluitend toegestaan wanneer gebruik wordt gemaakt van één van de volgende maatregelen:

- *Venturidoppen (minimaal 90% driftreducerend) met ventilatorstand 'laag' in combinatie met éézijdige bespuiting van de laatste bomenrij in de richting van het perceel met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 4,5 meter;*
- *een Wannerspuit met reflectieschermen en venturidoppen (minimaal 90% driftreducerend) (Lechler ID 90-015C) met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 4,5 meter;*
- *een KWH k1500-3R2 VLOS 3-rijenspuit met variabele luchtondersteuning en minimaal 90% driftreducerende spuitdoppen en ventilatorstand 'laag' in de eerste 20 meter grenzend aan het oppervlaktewater met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 3 meter;*
- *KWH Mistral spuit met VLBS en minimaal 90% driftreducerende spuitdoppen en lage luchtondersteuning gecombineerd met toerental van 400 rpm, met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 3 meter.*

Voor de teelt in kersen, pruim en druiven geldt de volgende restrictie voor het in-crop risico voor bijen:

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen (onbedekte teelten). Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Het off-crop risico voor bijen is acceptabel.

Voor niet doelwit arthropoden wordt een risico verwacht. Voor geïntegreerde teelten geldt derhalve de volgende zin:

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Het off-crop risico voor niet-doelwit arthropoden is afgedekt door de gecombineerde restrictiezin voor waterorganismen en niet-doelwit arthropoden (zie boven).

Conclusie

Het College constateert dat er na het nemen van risicoreducerende maatregelen / het inachtnemen van restrictiezinnen geen risico verbonden is aan de vrijstelling.

Advies

Gezien het risico adviseert het College een vrijstelling ex artikel 38 Wgb van het gewasbeschermingsmiddel Tracer in de teelt van kersen, pruimen en druiven te verlenen onder vermelding van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Het risico voor aquatische organismen, sediment organismen en niet-doelwit arthropoden (off-crop) kan alleen worden beperkt tot een acceptabel niveau door het gebruik van strenge driftreducerende technieken (maatregelen komen overeen voor deze organismen). De volgende restrictiezin dient op het etiket te worden geplaatst:

Om in het water levende organismen en niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/insecten te beschermen is toepassing van het middel in de teelt van kersen, pruimen en druif uitsluitend toegestaan wanneer gebruik wordt gemaakt van één van de volgende maatregelen:

- Venturidoppen (minimaal 90% driftreducerend) met ventilatorstand 'laag' in combinatie met éénzijdige bespuiting van de laatste bomenrij in de richting van het perceel met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 4,5 meter;
- een Wannerspuit met reflectieschermen en venturidoppen (minimaal 90% driftreducerend) (Lechler ID 90-015C) met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 4,5 meter;
- een KWH k1500-3R2 VLOS 3-rijenspuit met variabele luchtondersteuning en minimaal 90% driftreducerende spuitdoppen en ventilatorstand 'laag' in de eerste 20 meter grenzend aan het oppervlaktewater met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 3 meter;
- KWH Mistral spuit met VLBS en minimaal 90% driftreducerende spuitdoppen en lage luchtondersteuning gecombineerd met toerental van 400 rpm, met inachtneming van een teeltvrije zone van tenminste 3 meter.

Voor de teelt in kersen, pruim en druiven geldt de volgende restrictie voor het in-crop risico voor bijen:

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen (onbedekte teelten). Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Voor niet doelwit arthropoden wordt een risico verwacht. Voor geïntegreerde teelten geldt derhalve de volgende zin:

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Het off-crop risico voor niet-doelwit arthropoden is afgedekt door de gecombineerde restrictiezin voor waterorganismen en niet-doelwit arthropoden (zie boven).

3 Overwegingen

Een hernieuwde tijdelijke vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Tracer is gewenst, omdat zonder deze vrijstelling de onbedekte teelt van kers, pruim en druif op geen enkele andere redelijke wijze te beschermen is tegen suzuki-fruitvlieg. Hierdoor wordt de landbouwtechnisch doelmatige

onbedekte teelt van kers, pruim en druif bedreigd. Belanghebbenden spannen zich in om op korte termijn te beschikken over een regulier toegelaten gewasbeschermingsmiddel.

In het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (zie bijlage bij dit besluit) zijn de risico reducerende maatregelen overgenomen die door het Ctgb zijn voorgesteld.

Vrijstelling voor de toepassing van Tracer ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, pruim en druif tegen suzuki-fruitvlieg werd eerder verleend:

- 1 juni 2016, Staatscourant nr. 29887 (kers, pruim en druif)
- 28 mei 2015, Staatscourant nr. 14898 (kers en pruim)
- 16 juni 2015, Staatscourant nr. 17050 (druif)

4 Besluit

De adviezen van de NVWA en het Ctgb overnemend, heb ik in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, besloten om op grond van artikel 38 van de Wgb tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Tracer ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, pruim en druif tegen suzuki-fruitvlieg.

Dit besluit treedt in werking:

- in de onbedekte teelt van kers geldt met ingang van 15 mei en vervalt op 31 augustus 2017;
- in de onbedekte teelt van pruim geldt met ingang van 15 juni 2017 en vervalt op 30 september 2017;
- in de onbedekte teelt van druif geldt met ingang van 1 augustus 2017 en vervalt op 28 november 2017.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,
R.P. van Brouwershaven
directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*